

משרד המשפטים

דוחות כספיים

ליום 31 בדצמבר 2019

משרד המשפטים

דוחות כספיים ליום 31 בדצמבר 2019

תוכן העניינים

עמוד

2	דוח רואי החשבון המבקרים
3	דוחות על המצב הכספי
4	דוחות על הביצוע הכספי
5	דוחות על השינויים בגרעון
6	דוחות על תזרימי המזומנים
7-26	באורים לדוחות הכספיים
27-28	דוחות על ביצוע תקציב והתאמת עודפים (בלתי מבוקרים)

דוח רואי החשבון המבקרים לחשב הכללי של ממשלת ישראל על הדוחות הכספיים של
משרד המשפטים

ביקרנו את הדוח על המצב הכספי המצורף של משרד המשפטים (להלן – "המשרד") ליום 31 בדצמבר 2019 ואת הדוח על הביצוע הכספי, הדוח על השינויים בנכסים נטו והדוח על תזרימי המזומנים לשנה שהסתיימה באותו תאריך. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הנהלת המשרד. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

הדוחות הכספיים של המשרד ליום 31 בדצמבר 2018 ולשנה שהסתיימה באותו תאריך בוקרו על ידי רואה חשבון מבקר אחר, אשר הדוח שלו עליהם, מיום 17 במרס 2019, כלל חוות דעת בלתי מסוייגת.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג-1973. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי המנכ"ל והחשב של המשרד וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי של המשרד ליום 31 בדצמבר 2019 ואת הביצוע הכספי, השינויים בנכסים נטו ותזרימי המזומנים שלו לשנה שהסתיימה באותו תאריך בהתאם לתקני חשבונאות ממשלתיים של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות ממשלתית והוראות התכ"ם בנושא חשבונאות ממשלתית.

ליאון, אורליצקי ושות'
רואי חשבון

2 באפריל 2020

ליום 31 בדצמבר		באור	
2018	2019		
אלפי ש"ח			
1,907	1,689	3	נכסים שוטפים:
70,247	64,417	4	פקדונות
1,167	6,619	5	חייבים בגין עסקאות שאינן חליפין
3,478	2,923	6	חייבים בגין עסקאות חליפין
76,799	75,648		חייבים ויתרות חובה אחרים
<hr/>			נכסים לא שוטפים:
46,485	54,858	7	יתרות חובה לזמן ארוך
112,969	101,949	8	רכוש קבוע, נטו
255,043	287,590	9	נכסים בלתי מוחשיים, נטו
414,497	444,397		
<hr/>			
491,296	520,045		
<hr/>			
* 134,849	144,021	10	התחייבויות שוטפות:
183,738	189,893	11	זכאים ויתרות זכות
318,587	333,914		התחייבויות בגין תמיכות
<hr/>			
176,477	199,305	12	התחייבויות לא שוטפות:
15,179	12,565	13	התחייבות בגין סיום יחסי עובד - מעביד
191,656	211,870		הפרשה לתביעות משפטיות
<hr/>			
*(18,947)	(25,739)		גרעון בנכסים נטו
491,296	520,045		

* הוצג מחדש, ראה באור 2טז'.

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

 סיגל פוני
 חשבת משרד
 המשפטים

 סיגל יעקבי
 מ"מ מנכ"ל משרד
 המשפטים

2 באפריל 2020
 תאריך אישור
 הדוחות הכספיים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2018	2019		
אלפי ש"ח		באור	
הכנסות			
הכנסות מעסקאות שאינן חליפין:			
1,356,367	1,426,675		הכנסות מתקציב
625,968	699,314	14	הכנסות מאגרות
106,801	121,666	15	הכנסות מהעברות
30,784	588	16	הכנסות אחרות
<u>2,119,920</u>	<u>2,248,243</u>		
5,317	5,373	17	הכנסות מעסקאות חליפין
<u>2,125,237</u>	<u>2,253,616</u>		סה"כ הכנסות
הוצאות			
1,185,713	1,244,439	18	שכר עבודה והטבות לעובדים
* 298,282	332,090	19	תמיכות
46,502	58,780		הוצאות השתתפות
* 449,136	446,981	20	הוצאות תפעוליות
* 156,977	174,841	21	הוצאות הנהלה וכלליות
17,803	17,143		פרסום ויחסי ציבור
3,658	4,461		הוצאות מימון, נטו
<u>2,158,071</u>	<u>2,278,735</u>		סה"כ הוצאות
<u>(32,834)</u>	<u>(25,119)</u>		גרעון לשנה
* סווג מחדש.			

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

ס"ה כ	אלפי ש"ח	
(4,860)		יתרה ליום 1 בינואר 2018
21,813		קרן הון בגין פנסיה תקציבית *
(3,066)		השפעה מצטברת בגין שנים קודמות **
<u>(32,834)</u>		גרעון נטו לשנה
(18,947)		יתרה ליום 31 בדצמבר 2018
21,525		קרן הון בגין פנסיה תקציבית *
(3,198)		השפעה מצטברת בגין תיקון רכוש קבוע
<u>(25,119)</u>		עודף נטו לשנה
<u>(25,739)</u>		יתרה ליום 31 בדצמבר 2019

* ראה באור 2טו'.

** הוצג מחדש, ראה באור 2טז'.

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

לשנה שהסתיימה ביום
31 בדצמבר

2018	2019
אלפי ש"ח	
(32,834)	(25,119)
110,404	123,608
77,570	98,489

תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת:

גרעון לפי הדוח על הביצוע הכספי
ההתאמות הדרושות להצגת תזרים המזומנים מפעילות שוטפת - נספח א'
מזומנים נטו שנבעו מפעילות שוטפת

תזרימי מזומנים מפעילות השקעה:

רכישת רכוש קבוע
רכישת נכסים בלתי מוחשיים
מזומנים נטו ששימשו לפעילות השקעה
יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת השנה
יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף השנה

(33,523)	(21,249)
(44,047)	(77,240)
(77,570)	(98,489)
-	-
-	-

ההתאמות הדרושות להצגת תזרים המזומנים מפעילות שוטפת - נספח א'

לשנה שהסתיימה ביום
31 בדצמבר

2018	2019
אלפי ש"ח	
58,915	73,760
*(3,066)	(3,198)
21,813	21,525
17,022	3,202
94,684	95,289

הכנסות והוצאות שאינן כרוכות בתזרימי מזומנים:

פחת והפחתות
השפעה מצטברת בגין תיקון רכוש קבוע
הוצאות בגין פנסייה תקציבית - רישום כנגד קרן הון
הוצאות בגין גריעת רכוש קבוע

שינויים בסעיפי נכסים והתחייבויות:

עליה בפקדונות
קיטון בחייבים ויתרות חובה
עליה (ירידה) ביתרות חובה לזמן ארוך
גידול בזכאים ויתרות זכות
עליה (ירידה) בהתחייבויות בגין תמיכות
גידול בהתחייבויות בגין סיום יחסי עובד מעביד
קיטון בהפרשה לתביעות משפטיות

(862)	218
5,210	933
10,128	(8,373)
* 22,718	9,172
(21,521)	6,155
8,960	22,828
(8,913)	(2,614)
15,720	28,319
110,404	123,608

* הוצג מחדש, ראה באור 2טז'.

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

באור 1 - כללי

א. רקע

משרד המשפטים הוא משרד מטה מרכזי של ממשלת ישראל הפועל לעשיית צדק ולשירות הציבור בתחום המשפט בהתאם למדיניות הממשלה, תוך הגנה על שלטון החוק, על זכויות האדם ועל ערכי היסוד של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית, שבה הכול שווים בפני החוק.

המשרד אמון על שורה ארוכה של נושאים ותחומי פעילות משפטיים ומקצועיים שונים, ובין תפקידו העיקריים:

- ארגון מערכות בתי המשפט, בתי הדין וההוצאה לפועל
- הכנת נוסח החקיקה הממשלתית, ליווי החקיקה הפרטית ופרסום הרשומות
- ייעוץ משפטי לממשלה ולמשרדה
- אכיפת החוק הפלילי באמצעות מערכת התביעה הכללית
- ייצוג המדינה בפני ערכאות שיפוטיות ומעין שיפוטיות
- ביצוע חוקים ששר המשפטים ממונה על ביצועם, ובכלל זה מתן שירותים משפטיים ואסדרה בתחומים משפטיים ומקצועיים מגוונים

במשרד המשפטים נכללים, בין היתר, היחידות והמערכים הבאים: הייעוץ המשפטי לממשלה ומחלקת ייעוץ וחקיקה, פרקליטות המדינה, הסיוע המשפטי האזרחי, הסנגוריה הציבורית, אגף האפוטרופוס הכללי וכונס הנכסים הרשמי, אגף רישום והסדר מקרקעין, אגף שומת מקרקעין, נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, רשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור, רשות להגנת הפרטיות, רשות הפטנטים, רשות התאגידים, נציבות תלונות הציבור על שופטים, נציבות תלונות הציבור על מייצגי המדינה בערכאות, בתי הדין השרעיים, בתי הדין הדתיים הדרוזיים, מחלקת חנינות, מערכת 'רשומות', בתי הדין המינהליים לפי חוק הכניסה לישראל, מינהל הוועדה הציבורית לקביעת ייעודם של עיזבונות לטובת המדינה, יחידה לענייני העדות הנוצריות, המרות דת וברית הזוגיות, היחידה הממשלתית לחופש המידע, יחידת תיאום המאבק בסחר בבני אדם, יחידת תאום המאבק בגזענות, יחידת הממונה על העזרה המשפטית מול המועצה הפלסטינית, יחידת הממונה על בירור תלונות נחקרים בשירות הביטחון הכללי וכן יחידות מטה הנהלת המשרד.

המשרד אמון על הסדרה ורישוי מקצועות בתחומים משפטיים ומקצועיים שונים ובהם רואי חשבון, מתווכים במקרקעין, שמאי מקרקעין, חוקרים פרטיים, שירותי שמירה, נוטריונים, עורכי פטנטים וטוענים שרעיים.

שר המשפטים אחראי על-פי חוק על מינהל בתי המשפט באמצעות הנהלת בתי המשפט שהינה יחידת סמך, וכן על רשות האכיפה והגביה שאף היא יחידת סמך במסגרתה פועלים מערכת ההוצאה לפועל והמרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות. יחידות הסמך האמורות פועלות באופן עצמאי ומקיימות דיווח כספי נפרד ולפיכך אינן נכללות בדוחות כספיים אלו.

ב. פעילות אגף האפוטרופוס הכללי וכונס הנכסים הרשמי

אגף האפוטרופוס הכללי וכונס הנכסים הרשמי במשרד (להלן - "האפוטרופוס הכללי"), עוסק בין השאר בניהול נכסים עזובים, ניהול כספי נעדרים, ניהול רכוש מחולט, ניהול כספי פושטי רגל וחברות בפירוק, ניהול כספי קטינים, יתומים וניהול עיזבונות לטובת המדינה. האפוטרופוס הכללי מנהל בעיקרו כנאמן כספים של אנשים פרטיים, שאינם כספים של המדינה. למשרד המשפטים אין יכולת להתוות את הפעילות של האפוטרופוס הכללי ולפיכך עיקר הנתונים הכספיים של האגף לא מאוחדים בדוח זה.

ג. הגדרות

בדוחות כספיים אלה:

המשרד	-	משרד המשפטים.
הממשלה	-	ממשלת מדינת ישראל.
החשב הכללי	-	אגף החשב הכללי במשרד האוצר.
שווי הוגן	-	הסכום שבו ניתן להחליף נכס, או לסלק התחייבות, בעסקה בין קונה מרצון לבין מוכר מרצון שאינם קשורים, הפועלים בצורה מושכלת.
הוראות תכ"ם	-	הוראות תקנון כספים ומשק המתפרסמות על ידי החשב הכללי, המסדירות התנהלות תקינה בנושא כספים ומשק, והמחייבות כל גוף או גורם במגזר הממשלתי לפעול על פיהן.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית

א. בסיס עריכת הדוחות הכספיים:

1. הצהרה לגבי יישום תקני חשבונאות ממשלתיים

הדוחות הכספיים של המשרד (להלן: "הדוחות הכספיים") ערוכים בהתאם לתקני חשבונאות ממשלתיים המפורסמים על ידי המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות ממשלתית ובהתאם להוראות התכ"ס. תקנים אלה מבוססים על תקני חשבונאות בינלאומיים למגזר הציבורי (להלן "IPSAS") המפורסמים על ידי הוועדה הבינלאומית לתקני חשבונאות למגזר הציבורי (להלן "IPSASB").

2. בסיסי המדידה ששימשו בעריכת הדוחות הכספיים

הדוחות הכספיים נערכו על בסיס העלות ההיסטורית, למעט נכסים והתחייבויות שונים המוצגים על בסיס מדידה אחר, כמפורט בבאורים לדוחות הכספיים. עיקרי המדיניות החשבונאית המתוארים להלן, יושמו באופן עקבי ביחס לכל השנים המוצגות.

3. שימוש באומדנים

בעת הכנתם של הדוחות הכספיים, עריכתם והצגתם על פי כללי החשבונאות המקובלים, נדרשת הנהלת המשרד להשתמש בשיקול דעת, אומדנים והנחות אשר משפיעים על יישום המדיניות החשבונאית ועל סכומים של נכסים והתחייבויות. מעצם טיבם של אומדנים והנחות, התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מאומדנים אלה.

בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים, נדרשת הנהלת המשרד להניח הנחות באשר לנסיבות ואירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול הדעת בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלה על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים, וכן על הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן. האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.

מידע בדבר הנחות שהניח המשרד לגבי העתיד וגורמים עיקריים אחרים לחוסר ודאות בקשר לאומדנים, שקיים סיכון משמעותי שתוצאתם תהיה תיאום מהותי לערכים בספרים של נכסים והתחייבויות במהלך שנת הכספים הבאה, נכלל בבאורים הבאים:

(א) אורך חיים שימושיים של רכוש קבוע ונכסים בלתי מוחשיים עם אורך חיים מוגדר

כאמור בבאור 2' בדבר רכוש קבוע ובבאור 2' בדבר נכסים בלתי מוחשיים, הנהלת המשרד בוחנת בכל תקופת דיווח שנתית את אומדן אורך החיים השימושיים של פריטי רכוש קבוע ונכסים בלתי מוחשיים עם אורך חיים מוגדר. שינויים בהערכות הנהלת המשרד עשויים להשפיע מהותית על הערכים בספרים של פריטי רכוש קבוע ונכסים בלתי מוחשיים ועל הוצאות הפחתה/הפחתה הנזקפות לדוח על הביצוע הכספי.

(ב) הכנסות לקבל מחובות אגרות רשם החברות והשותפויות

המשרד מכיר בהכנסות לקבל בגין אגרות רשם החברות והשותפויות בגין השנים שקדמו לתאריך הדיווח, וזאת בהתאם להערכות המתבססות על ניסיון העבר בגין גבייה בתקופות מאוחרות לתקופה בגינה נגבית האגרה ובהתאם לגבייה בפועל לאחר תאריך הדיווח בגין תקופות קודמות. ראה גם באור 4.

(ג) הפרשות בגין התחייבויות לתשלום לנותני שירותים בסנגוריה הציבורית ובסיוע המשפטי

בהעדר רישום פנימי לגבי ההתחייבויות לעורכי דין חיצוניים לתאריך הדיווח, המשרד אומד את סכום ההתחייבויות בגין שירותים שניתנו על ידי גורמים חיצוניים (בעיקר עורכי דין חיצוניים), על בסיס תשלומים ששולמו לאחר תאריך הדיווח בגין שירותים שניתנו לפני תאריך הדיווח, ובהתאם לניסיון העבר לגבי תשלומים שצפוי שישולמו בגין שירותים אלו.

(ד) התחייבויות תלויות והפרשה לתביעות משפטיות

הנהלת המשרד, בהסתמך על חוות דעתם של היועצים המשפטיים של המשרד, קובעת את סיכויי תביעות משפטיות שהוגשו כנגד המשרד, במידת האפשר, ועל פיהם נאמד הסכום אותו יש לכלול כהפרשה בדוחות הכספיים. הערכות אלה מתבססות על מיטב שיפוטם המקצועי, בהתחשב בשלב

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

בו מצויים ההליכים וכן על ניסיון העבר. תוצאות התביעות בפועל עלולות להיות שונות מהערכות אלה דבר שעשוי לגרום לביטול או יצירת הפרשה בגין תביעה. לפרטים נוספים ראה באור 13.

4. תקופת המחזור התפעולי

תקופת המחזור התפעולי של המשרד הינו שנה. לפיכך, הנכסים השוטפים וההתחייבויות השוטפות כוללים פריטים המיועדים והצפויים להתממש בתקופת המחזור התפעולי העוקבת.

ב. מטבע הפעילות

הדוחות הכספיים מוצגים בש"ח, שהינו מטבע הפעילות של המשרד, ומעוגלים לאלף הקרוב, למעט אם צוין אחרת. השקל הינו המטבע שמייצג את הסביבה הכלכלית שבה פועל המשרד ואת עסקותיו.

ג. הפרשה לחובות מסופקים

ההפרשה לחובות מסופקים מחושבת באופן ספציפי בגין חובות מזוהים אשר, לדעת הנהלת המשרד, גבייתם מוטלת בספק. המשרד רושם בדוחות על הביצוע הכספי בסעיף "חובות מסופקים" את הסכומים בגין שינוי ההפרשה לחובות מסופקים או גבית חוב שהוכר כאבוד בשנים קודמות.

ד. הפרשות

הפרשות מוכרות בדוחות הכספיים כאשר מתקיימים התנאים הבאים במצטבר: קיימת למשרד מחויבות (משפטית או משתמעת) בהווה כתוצאה מאירועי העבר, צפוי שיידרש תזרים שלילי של משאבים המגלמים הטבות כלכליות או פוטנציאל שירות כדי לסלקה וניתן לערוך אומדן מהימן של סכום המחויבות.

הסכום המוכר כהפרשה, הינו האומדן הטוב ביותר של הוצאה הנדרשת לסילוק המחויבות הקיימת במועד הדיווח. כאשר ההשפעה של ערך הזמן הינה מהותית, סכום ההפרשה יימדד לפי הערך הנוכחי של היציאות החזויות לסילוק המחויבות. הערך בספרים של ההפרשה מותאם בכל תקופה על מנת לשקף את חלוף הזמן. סכום התיאום מוכר כהוצאות ריבית.

ה. תביעות משפטיות

הפרשה בגין תביעות מוכרת כאשר מתקיימים התנאים הבאים במצטבר: למשרד קיימת מחויבות משפטית בהווה או מחויבות משתמעת כתוצאה מאירוע שהתרחש בעבר, יותר סביר מאשר לא (more likely than not) כי המשרד יידרש למשאביו הכלכליים לסילוק המחויבות וניתן לאמוד את המחויבות באופן מהימן.

ו. פיקדונות בנאמנות

פיקדונות בתאגידים בנקאיים לזמן קצר המוחזקים בנאמנות עבור צד ג' ואשר קיימת מגבלה לגבי אופן השימוש בהם. הפיקדונות מוצגים בהתאם לתנאי הפקדתם (ראה באור 3).

ז. הכנסות לקבל

הכנסות לקבל אשר נכללו בדוח על המצב הכספי, נובעות בעיקר מאגרות תקופתיות של רשות החברות והשותפויות אשר נוצרה זכאות לקבלן בשנת הדו"ח ובשנים שקדמו לה, ואשר התשלום בפועל בגינן צפוי להתקבל בשנים הבאות, בהתאם להערכת הנהלה. הערכת סכום לקבל זה כרוכה במרכיב של אי ודאות (ראה באור 4).

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ח. רכוש קבוע

1. הכרה ומדידה
 רכוש קבוע מוכר לראשונה לפי עלות, לרבות עלויות שניתן לייחסן במישרין לרכישת רכוש קבוע או להקמתו לשם הבאתו למיקום ולמצב הדרושים לצורך הפעלתו באופן שבו התכוונה ההנהלה. כאשר נכס מתקבל ללא עלות, או בעלות סמלית, עלותו היא שוויו ההוגן במועד קבלתו.

בתקופות שלאחר ההכרה לראשונה פרטי רכוש קבוע נמדדים לפי עלותם בניכוי פחת שנצבר ובניכוי הפסדים מירידת ערך שנצברו (ראה באור 2).

רווח או הפסד הנובע מגריעת פריט רכוש קבוע ייקבע כהפרש בין התמורה נטו מהמימוש, אם קיימת, לבין הערך בספרים של הפריט, וירשם כהכנסות או הוצאות, לפי העניין, בדוח על הביצוע הכספי.

2. עלויות עוקבות
 עלות החלפת חלק מפריט רכוש קבוע ועלויות עוקבות אחרות מוכרת כחלק מהערך בספרים של אותו פריט, אם צפוי כי התועלת הכלכלית העתידית או פוטנציאל השירות הגלומים בפריט תזרום למשרד וכי עלותו ניתנת למדידה באופן מהימן. הערך היחסי של החלק שהוחלף נגרע. עלויות תחזוקה שוטפות נזקפות לדוח על הביצוע הכספי עם התהוותן.

3. פחת
 פחת הוא הקצאה שיטתית של הסכום בר-פחת של נכס על פני אורך חייו השימושיים. סכום בר פחת הוא העלות של הנכס, או סכום אחר המחליף את העלות, בניכוי ערך השייר שלו.

נכס מופחת כאשר הוא זמין לשימוש, דהיינו כאשר הוא הגיע למיקום ולמצב הדרושים לצורך הפעלתו באופן שבו התכוונה ההנהלה.

פחת נזקף לדוח על הביצוע הכספי, בעיקר, לפי שיטת הקו הישר על פי אומדן אורך החיים השימושי של כל חלק משמעותי מפריטי הרכוש הקבוע. מאחר ושיטה זאת משקפת את דפוס צריכת ההטבות הכלכליות העתידיות או את פוטנציאל השירות הגלומים בנכס. שיפורים במושכר מופחתים על פני התקופה הקצרה מבין תקופת השכירות לבין אורך החיים השימושי של הנכס.

אומדן אורך החיים השימושיים לתקופה השוטפת ולתקופת ההשוואה הינו כדלקמן:

- חומרה ומחשבים 3 שנים
- ציוד וריהוט משרדי 6-14 שנים
- שיפורים במושכר 10 שנים

האומדנים בדבר שיטת הפחת, אורך החיים השימושי וערך השייר נבחנים מחדש בכל שנת דיווח. שינויים, ככל שישנם, מטופלים כשינוי אומדן חשבונאי.

ט. נכסים בלתי מוחשיים

נכס בלתי מוחשי הינו נכס לא כספי, הניתן לזיהוי וחסר מהות פיזית. נכס ניתן לזיהוי אם הוא ניתן להפרדה או שנובע מהסדרים מחייבים (לרבות זכויות חוזיות או זכויות משפטיות אחרות), וזאת מבלי להתחשב אם זכויות אלה ניתנות להעברה או ניתנות להפרדה מהמשרד או מזכויות וממחויבויות אחרות.

1. הכרה לראשונה
 נכס בלתי מוחשי שנרכש על ידי המשרד, מוכר לראשונה לפי עלות, לרבות עלויות שניתן לייחסן במישרין להכנת הנכס הבלתי מוחשי לשימוש המיועד. נכסים בלתי מוחשיים שנרכשו במסגרת עסקה שאינה חליפין ימדדו בהתאם לשווים ההוגן במועד העסקה.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

2. פיתוח

פעילויות פיתוח קשורות בתכנית לייצור מוצרים או תהליכים חדשים או לשיפור משמעותי של מוצרים או תהליכים קיימים. עלויות בגין פעילויות פיתוח מוכרות כנכס בלתי מוחשי אם ורק אם: ניתן למדוד באופן מהימן את עלויות הפיתוח; המוצר או התהליך ישימים מבחינה טכנית ומסחרית; צפויה הטבה כלכלית עתידית או פוטנציאל שירות עתידי מהמוצר ולמשרד כוונה, יכולת ומקורות מספיקים על מנת להשלים את הפיתוח ולהשתמש בנכס או למכרו.

עלויות שהוכרו כנכס בלתי מוחשי בגין פעילויות הפיתוח כוללות את שכר העבודה הישיר. עלויות אחרות בגין פעילויות פיתוח נזקפות לדוח על הביצוע הכספי עם התהוותן.

3. מדידה עוקבת

נכס בלתי מוחשי מוצג לפי עלות בניכוי כל הפחתה שנצברה ובניכוי הפסדים מירידת ערך שנצברו. עלויות עוקבות מוכרות כנכס בלתי מוחשי אך ורק כאשר הן מגדילות את ההטבה הכלכלית העתידית הגלומה בנכס בגינו הן הוצאו, יתר העלויות נזקפות לדוח על הביצוע הכספי עם התהוותן.

4. הפחתה

סכום בר פחת של נכס בלתי מוחשי בעל אורך חיים שימושיים מוגדר מוקצה באופן שיטתי על פני אורך חייו השימושיים לפי שיטת הקו הישר. הוצאות ההפחתה מוכרות כהוצאות בדוח על הביצוע הכספי.

נכסים בלתי מוחשיים אשר נוצרים במשרד אינם מופחתים באופן שיטתי כל עוד הם אינם זמינים לשימוש. לפיכך, נכסים בלתי מוחשיים אלו, כגון עלויות פיתוח, נבחנים לירידת ערך לפחות אחת לשנה, עד למועד בו הופכים להיות זמינים לשימוש. אומדן אורך החיים השימושיים לתקופה השוטפת ולתקופת ההשוואה הינו כדלקמן:

- תוכנות מחשבים 3-12.5 שנים (בעיקר 10-12.5 שנים)

האומדנים בדבר שיטת הפחתה, אורך החיים השימושי וערך השייר נבחנים מחדש בכל שנת דיווח. שינויים, ככל שישנם, מטופלים כשינוי אומדן חשבונאי.

י. ירידת ערך נכסים

המשרד בוחן את הצורך בירידת ערך נכסים לא פיננסיים כאשר ישנם סימנים כתוצאה מאירועים או שינויים בנסיבות המצביעים על כך שהיתרה בדוחות הכספיים אינה בת-השבה. במקרים בהם היתרה בדוחות הכספיים של הנכסים הלא פיננסיים עולה על הסכום בר-ההשבה שלהם, מופחתים הנכסים לסכום בר-ההשבה שלהם. הסכום בר-ההשבה הינו הגבוה מבין שווי הוגן בניכוי עלויות מכירה לבין שווי השימוש.

שווי השימוש של נכסים מניבים מזומנים (נכסים שמטרת החזקתם העיקרית היא להניב תשואה מסחרית) הוא הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים, החזויים לנבוע מהשימוש המתמשך בנכס וממימושו בסוף חייו השימושיים. שווי השימוש של נכסים שאינם מניבים מזומנים הוא הערך הנוכחי של יתרת פוטנציאל השירות של הנכס. בהערכת שווי השימוש מהוונים תזרימי המזומנים הצפויים לפי שיעור ניכיון לפני מס המשקף את הסיכונים הספציפיים לכל נכס. בגין נכס מניב מזומנים שאינו מייצר תזרימי מזומנים עצמאיים נקבע הסכום בר-ההשבה עבור היחידה מניבת המזומנים שאליה שייך הנכס. הפסד מירידת ערך יוכר מיידית בדוח על הביצוע הכספי.

הפסד מירידת ערך של נכס, מבוטל רק כאשר חלו שינויים באומדנים ששימשו בקביעת הסכום בר-ההשבה של הנכס מהמועד בו הוכר לאחרונה ההפסד מירידת הערך. ביטול ההפסד כאמור מוגבל לנמוך מבין סכום ירידת הערך של הנכס שהוכר בעבר (בניכוי פחת או הפחתה) או סכום בר-ההשבה של הנכס. ביטול הפסד כאמור נזקף לדוח על הביצוע הכספי.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יא. תמיכות

תמיכות הן הטבות לרווחת הציבור המסופקות על ידי המשרד, שעבורן הוא אינו מקבל תמורה ישירה ממקבלי אותן הטבות, השווה בקירוב לערכם של הסחורות והשירותים שסופקו.

התמיכות נרשמות כהתחייבות בדוחות הכספיים בתקופה בה התרחשו האירועים שיצרו את התמיכה, כל עוד מתקיימים כל אלה:

1. למשרד יש מחויבות קיימת בגין התמיכה כתוצאה מאירוע מהעבר;
2. צפוי כי ידרש תזרים של משאבים החוצה בגין המחויבות; וכן
3. ניתן לאמוד את סכום התמיכה באופן מהימן.

התמיכות הניתנות על ידי המשרד הינן:

1. סיוע משפטי בנושאים אזרחיים למבקשים מעוטי יכולת
תמיכה זו מוענקת על ידי הסיוע המשפטי (האזרחי) הפועל מכוח חוק הסיוע המשפטי התשל"ב-1972. הסיוע המשפטי כולל ייעוץ משפטי וייצוג המבקשים בערכאות משפטיות המתבצע על ידי עורכי דין הממונים על ידי הסיוע המשפטי לפי החוק. המשרד נושא בהוצאות הכרוכות במתן השירות המשפטי, אשר בעיקרן הינן הוצאות בגין שכירת שרותי עורכי דין חיצוניים.

2. ייצוג משפטי לחשודים, לעצורים, לנאשמים ולנידונים הזכאים לכך
תמיכה זו מוענקת על ידי הסנגוריה הציבורית הפועלת מכוח חוק הסנגוריה הציבורית, התשנ"ו-1995. הזכאות למתן ייצוג משפטי מטעם הסנגוריה הציבורית נקבעה בחוק. המשרד נושא בהוצאות הכרוכות במתן השירות המשפטי, אשר בעיקרן הינן הוצאות בגין שכירת שרותי עורכי דין חיצוניים.

3. תמיכה לאפוטרופסים מקצועיים בגין חסרי אמצעים
תמיכה זו מוענקת על ידי המשרד, בהתאם לסעיף 3א' לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה - 1985 ולהוראת תכ"ס 6.2 בדבר תמיכה בגופים אחרים ובהתייעצות עם היועץ המשפטי לממשלה. התמיכה מחולקת למוסדות ציבור וגופים המשמשים אפוטרופסים לחסרי אמצעים.

4. תמיכה בבתי דין לממונות הדנים על פי המשפט העברי
תמיכה זו מוענקת על ידי המשרד, בהתאם לסעיף 3א' לחוק יסודות התקציב ובהתייעצות עם היועץ המשפטי לממשלה. התמיכה מחולקת לבתי דין לממונות הדנים על פי המשפט העברי המהווים פורום חלופי לישום סכסוכים אזרחיים – עסקיים באמצעות יישום המשפט העברי. תמיכות אלה חולקו לראשונה בשנת 2018.

יב. הכרה בהכנסות מעסקאות שאינן חליפין

עסקאות שאינן חליפין הן עסקאות שאינן כוללות חליפין של ערכים, השווים בקירוב זה לזה, בין הצדדים לעסקה.

הכנסות מעסקאות שאינן חליפין כוללות את סוגי ההכנסות הבאות:

1. אגרות - סכומים שהמשרד גובה מכוח חוקים ו/או תקנות למעט סכומים שהמשרד גובה עבור גורמים אחרים.
2. העברות - הכנסות מעסקאות שאינן חליפין שאינן מיסים ואגרות או תקציב.

נכס הנוצר כתוצאה מעסקה שאינה חליפין נמדד בעת ההכרה לראשונה לפי שוויו ההוגן במועד הרכישה. הכנסות מעסקאות שאינן חליפין מוכרות בגובה הנכס שהוכר בגין אותה עסקה, בניכוי כל התחייבות שהוכרה.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יג. הכרה בהכנסות מעסקאות חליפין

הכנסות מהספקת שרותים

הכנסות משירותים שהוענקו נזקפות לדוח על הביצוע הכספי באופן יחסי לשלב השלמת העסקה, במועד הדיווח. אומדן שלב ההשלמה מחושב בהתייחס לסקירת העבודה שבוצעה. ההכנסות נמדדות לפי השווי ההוגן של התמורה שהתקבלה או התמורה שיש זכאות לקבלה.

יד. הטבות לעובדים

1. התחייבויות בגין הטבות עובדים לזמן קצר

הטבות לעובדים לזמן קצר כוללות משכורות, ימי חופשה, מחלה, הבראה והפקדות לביטוח לאומי ומוכרות כהוצאות עם מתן השירותים. כאשר למשרד קמה מחויבות משפטית או משתמעת, שניתנת לאמידה מהימנה, למתן מענקים לעובדים, המשרד מכיר בהתחייבות זו במועד בו קמה המחויבות.

2. התחייבויות בגין סיום יחסי עובד מעביד

בגין כל התחייבויות המשרד בגין סיום יחסי עובד מעביד נרשמות התחייבויות מתאימות על פי דין, הסכם, נוהג וציפיות ההנהלה.

טו. התחייבות בגין פנסיה תקציבית

תשלומי הפנסיה התקציבית לגמלאי המשרד מתבצעים על ידי מנהלת הגמלאות במשרד האוצר. בהתאם להוראת תכ"ס, המשרד רושם הוצאה בגין פנסיה תקציבית בסכום השווה ל- 20.83% מסכום המשכורת ברוטו לפנסיה של שנת הדיווח כנגד קרן הון בגין פנסיה תקציבית.

טז. הצגה מחדש

1. המשרד תיאם בדרך של הצגה מחדש את הדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2018 על מנת לשקף בהם למפרע שינוי בשיטת הטיפול החשבונאי בהקשר עם רישום זכאים ויתרות זכות.

2. להלן השפעת ההצגה מחדש על סעיפי הדוח על המצב הכספי:

ליום 31 בדצמבר 2018

לפני הצגה מחדש			אחרי הצגה מחדש			סעיף
שינוי			אלפי ש"ח			
134,849	3,066	131,783	134,849	3,066	131,783	זכאים ויתרות זכות
(18,947)	(3,066)	(15,881)	(18,947)	(3,066)	(15,881)	גרעון בנכסים נטו

3. להלן השפעת ההצגה מחדש על יתרת גרעון בנכסים נטו:

ליום 31 בדצמבר 2018

אלפי ש"ח

(15,881)	יתרה כפי שדווחה בעבר
(3,066)	השפעה מצטברת בגין הוצאות קודמות
(18,947)	יתרה לאחר השפעת הצגה מחדש

באור 3 - פקדונות

א. הרכב:

ליום 31 בדצמבר	
2018	2019
אלפי ש"ח	
1,370	1,257
537	432
<u>1,907</u>	<u>1,689</u>

פקדונות בנאמנות (ב. להלן)
פקדונות בחשב הכללי (ג. להלן)

- ב. כולל פיקדונות בבנק ישראל ובבנק הדואר בגין רשות הפטנטים. לרשות הפטנטים מוגשות בקשות לרישום פטנטים בינלאומיים. האגרות בגין הרישום בחו"ל נגבות על ידי משרד המשפטים ומועברות למוסדות בינלאומיים בחו"ל. אל מול פיקדונות אלה קיימת התחייבות כלפי ארגונים בחו"ל המוצגת ביתרת הזכאים. הפיקדונות הינם פיקדונות שקליים, בעוד שסכום ההתחייבות מסולק על פי שער דולר של ארה"ב.
- ג. כולל פיקדון בחשב הכללי הצובר ריבית משתנה בשיעור ריבית בנק ישראל. הפיקדון כולל כספים המתקבלים למשמורת במשרד במסגרת הליכים המתנהלים בלשכות המפקח על רישום מקרקעין.

באור 4 - חייבים בגין עסקאות שאינן חליפין

א. הרכב:

ליום 31 בדצמבר		
2018	2019	
אלפי ש"ח		
51,128	46,503	הכנסות לקבל בגין אגרות שנתיות של רשם החברות והשותפויות (ב. להלן)
18,288	16,920	ביטוח לאומי
2,634	2,599	הכנסות לקבל מהמרכז לגביית קנסות (ב. להלן)
482	481	הכנסות לקבל בגין אגרות של הסנגוריה הציבורית
162	336	הכנסות לקבל בגין הפרקליטות
-	119	אחרים
72,694	66,958	
(2,447)	(2,541)	בניכוי - הפרשה לחובות מסופקים
70,247	64,417	

ב. הכנסות לקבל בגין אגרות שנתיות של רשם החברות והשותפויות
 על פי הוראות חוק החברות, התשנ"ט - 1999 כל חברה חייבת בתשלום אגרה שנתית בשיעור ובאופן שקבע שר המשפטים בתקנות.

בספרי רשם החברות והשותפויות קיימים חובות אגרה בפיגור ליום 31 בדצמבר, 2019 טרם חל עליהם דין התיישנות בסך של כ- 1.91 מיליארד ש"ח (ליום 31 בדצמבר, 2018 סך של כ- 2.04 מיליארד ש"ח). בישיבת הוועדה העליונה לפשרות מחיקות והסדרים במשרד האוצר מיום 18 בדצמבר 2018, הוחלט להמליץ על מחיקת חובות אגרה עבור חברות ללא פעילות כלכלית בסך 1.22 מיליארד ש"ח. נכון למועד חתימת הדוחות הכספיים, מחיקת החובות הנ"ל טרם בוצעה בפועל. הנהלת המשרד פועלת לגבייה מוגברת של חובות העבר, לרבות בדרך של שינויי חקיקה בנושא, כמו גם טוב מערכת המידע והגבייה. סכום ההכנסות לקבל המוצג בדוחות הכספיים של המשרד, נובע מחובות אשר נוצרה זכאות לקבלן בשנת הדוח ובשנים שקדמו לה, ואשר התשלום בפועל בגינן צפוי להתקבל בשנים הבאות (ראה גם באור 7). הסכום נקבע בהתאם להערכת ההנהלה המתבססת על ניסיון העבר ועל הפעולות שנוקט המשרד לשיפור גביית חובות העבר. הערכת סכום זה כרוכה במרכיב של אומדן וקיימת אי וודאות לגבי גובה הסכומים שייגבו בסופו של דבר (ראה גם באור 2 ו- 2 יב').

כחלק מתהליך שיפור הגבייה מעביר המשרד חלק מהחובות הנ"ל לטיפול המרכז לגביית קנסות (להלן - המרכז).

סכומים אשר נגבו על ידי המרכז עד ליום 31 בדצמבר, 2019 אך טרם הועברו למשרד נכון לאותו מועד, מוצגים בסעיף הכנסות לקבל מהמרכז לגביית קנסות.

באור 5 - חייבים בגין עסקאות חליפין

א. הרכב:

ליום 31 בדצמבר	
2018	2019
אלפי ש"ח	
1,138	4,103
-	3,224
725	662
328	217
2,191	8,206
(1,024)	(1,587)
1,167	6,619

רשות מקרקעי ישראל (ב. להלן)
הוצאות מראש
משרדי ממשלה
אחרים

בניכוי - הפרשה לחובות מסופקים

ב. בשנת 2019 החוב נובע בעיקר משרותי שומה בשנה השוטפת.

באור 6 - חייבים ויתרות חובה אחרים

הרכב:

ליום 31 בדצמבר	
2018	2019
אלפי ש"ח	
1,944	1,225
678	1,161
856	537
3,478	2,923

מוסדות בגין שכר
עובדים
אחרים

באור 7 - יתרות חובה לזמן ארוך

א. הרכב:

ליום 31 בדצמבר		
2018	2019	
אלפי ש"ח		
33,795	41,162	הכנסות לקבל בגין אגרות שנתיות של רשם החברות והשותפויות (ראה באור 4)
12,690	13,696	פקדון בגין חידוש כלי רכב
1,077	1,142	קרן פיצויים עקב הליכים פליליים ב"ענבל" (ב. להלן)
(1,077)	(1,142)	בנכוי הפרשה בגין תביעות עקב הליכים פליליים (ב. להלן)
<u>46,485</u>	<u>54,858</u>	

ב. כולל כספי קרן משותפת של משרד המשפטים ומשטרת ישראל, המנוהלת על ידי הקרן הפנימית לביטוחי הממשלה בהנהלת "ענבל - חברה לביטוח בע"מ" הקרן מיועדת לשם מימון פיצויים ו/או הוצאות משפט, שישולמו לזכאים לפיצויים בהתאם לסעיפים 80 ו-81 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 ו/או בהתאם לסעיף 31 לחוק בתי המשפט נוסח משולב, התשמ"ד-1984 ו/או בהתאם לסעיף 38 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996. הקרן הוקמה ביום 31 בדצמבר 2006. תקופת הפעלתה הינה 3 שנים, ובהתאם למסמכי הקמתה היא תחודש מידי תקופה. מדיניות המשרד הינה לבצע הפרשה לתביעות בסכום השווה ליתרת הכספים בקרן. במהלך שנת 2019 שולמו תשלומים מכספי הקרן בסך של כ- 936 אלפי ש"ח (בשנת 2018 כ- 1,309 אלפי ש"ח).

באור 8 - רכוש קבוע, נטו

א. הרכב:

סה"כ	שיפורים במושכר	צידוד וריהוט משרדי	חומרה ומחשבים
אלפי ש"ח			
348,720	96,505	112,454	139,761
21,249	1,269	6,075	13,905
(3,421)	(3,202)	-	(219)
<u>366,548</u>	<u>94,572</u>	<u>118,529</u>	<u>153,447</u>
235,751	47,289	73,888	114,574
29,067	6,861	7,202	15,004
(219)	-	-	(219)
<u>264,599</u>	<u>54,150</u>	<u>81,090</u>	<u>129,359</u>
<u>101,949</u>	<u>40,422</u>	<u>37,439</u>	<u>24,088</u>
<u>112,969</u>	<u>49,216</u>	<u>38,566</u>	<u>25,187</u>

עלות

יתרה ליום 1 בינואר 2019

תוספות במשך השנה

גריעות במשך השנה

יתרה ליום 31 בדצמבר 2019

פחת שנצבר

יתרה ליום 1 בינואר 2019

תוספות במשך השנה

גריעות במשך השנה

יתרה ליום 31 בדצמבר 2019

עלות מופחתת ליום 31 בדצמבר 2019

עלות מופחתת ליום 31 בדצמבר 2018

ב.

מבנים וכלי רכב בשימוש המשרד

המבנים שבשימוש המשרד נמצאים בבעלות מינהל הדיור הממשלתי ומוחכרים ממנו תמורת תשלומים תקופתיים. בהתאם להוראת תכ"ס, 2.2.19 משרדי ממשלה לא מכירים במבנים שהוקצו לשימושם על ידי מינהל הדיור הממשלתי כרכוש קבוע.

כלי הרכב שבשימוש המשרד מוחכרים ממינהל הרכב הממשלתי תמורת תשלומים תקופתיים. בהתאם להוראת תכ"ס, 2.2.16 משרדי ממשלה לא מכירים בכלי רכב שהוקצו לשימושם על ידי מינהל הרכב כרכוש קבוע.

באור 9 - נכסים בלתי מוחשיים, נטו

הרכב:

סה"כ	נכסים בפיתוח	תוכנות מחשבים
אלפי ש"ח		
406,529	6,351	400,178
191,084	109,725	81,359
(113,844)	(113,844)	-
<u>483,769</u>	<u>2,232</u>	<u>481,537</u>
151,486	-	151,486
(44,693)	-	(44,693)
<u>(196,179)</u>	<u>-</u>	<u>(196,179)</u>
<u>287,590</u>	<u>2,232</u>	<u>285,358</u>
<u>255,043</u>	<u>6,351</u>	<u>248,692</u>

עלות:

יתרה ליום 1 בינואר 2019

תוספות במשך השנה

גריעות במשך השנה

יתרת ליום 31 בדצמבר 2019

פחת נצבר:

יתרה ליום 1 בינואר 2019

תוספות במשך השנה

יתרת ליום 31 בדצמבר 2019

עלות מופחתת ליום 31 בדצמבר 2019

עלות מופחתת ליום 31 בדצמבר 2018

באור 10 - זכאים ויתרות זכות

א. הרכב:

ליום 31 בדצמבר		
*2018	2019	
אלפי ש"ח		
79,267	73,013	התחייבות לעובדים בגין ימי חופשה
43,780	54,036	הוצאות לשלם
5,680	8,049	החשב הכללי
212	4,247	ספקים ונותני שירותים
** 3,522	3,423	הכנסות מראש
798	610	אגרות המיועדות להעברה למוסדות בינלאומיים (ב. להלן)
533	427	זכאים בגין פקדונות תיקים המנוהלים בלשכות המפקח על רישום מקרקעין (ב. להלן)
1,057	216	אחרים
<u>134,849</u>	<u>144,021</u>	

ב. ראה באור 3.

* סווג מחדש.

** הוצג מחדש, ראה באור 2טז'.

באור 11 - התחייבויות בגין תמיכות

א. הרכב:

ליום 31 בדצמבר		
2018	2019	
אלפי ש"ח		
139,275	142,777	בגין הסנגוריה הציבורית (ב. להלן)
43,714	46,616	בגין הסיוע המשפטי האזרחי (ב. להלן)
-	500	בגין בתי דין ועזבונו
749	-	בגין אפוטרופסים מקצועי
<u>183,738</u>	<u>189,893</u>	

ב. ההתחייבויות הינן בגין שרותים משפטיים הניתנים במסגרת הסנגוריה הציבורית והסיוע המשפטי האזרחי. ראה באור 2 יא'.

באור 12 - התחייבות בגין סיום יחסי עובד - מעביד

א. הרכב:

ליום 31 בדצמבר		
2018	2019	
אלפי ש"ח		
92,638	108,519	בשל פיצויי פיטורין
83,839	90,786	בשל ימי מחלה
<u>176,477</u>	<u>199,305</u>	

ב. בהתאם לחוקי העבודה וההסכמים הקיימים, מכוסות רוב התחייבויות המשרד, בגין פיצויי פיטורין, על ידי הפקדות שוטפות לקופות הגמל (כהגדרתן בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005, הכוללת את קרנות הפנסיה, קופות הביטוח וקופות הגמל לתגמולים ולפיצויים, להלן- "קופות גמל"), מתוקף סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין, התשכ"ג - 1963.

סכומי הצבירה בקופות הגמל הינם על שם העובד. קופות הגמל מקבלות על עצמן את חבות המשרד הנובעת מהסכמי העבודה ומשחררות את המשרד מתשלומים נוספים. יתרת ההתחייבויות הכלולה בדוחות הכספיים, הוערכה באופן שמרני כך שכל העובדים יהיו זכאים להשלמת פיצויי פיטורים.

ייתכן כי ישנם עובדים אשר אינם בתחולת סעיף 14 אך להערכת ההנהלה מדובר במספר שאינו מהותי ולפיכך לא בוצעה הערכה של סכומים אשר הופקדו בקופות הגמל ואשר אמורים להקטין את ההתחייבות בגינם.

התחייבות המשרד לתשלום פיצוי עבור ימי מחלה שלא נוצלו לעובדים הזכאים לכך בתוקף הסכמי עבודה, חושבה על בסיס שכרם האחרון של העובדים למועד הדיווח, לפי יתרת ימי המחלה שלא נוצלו למועד הדיווח.

ג. התחייבות המשרד בגין פנסיה תקציבית מכוסה על ידי מינהלת הגמלאות שבמשרד האוצר. על פי הוראת החשב הכללי, החל משנת 2012 חישוב העלות השנתית של ההטבה הרעיונית בגין עובדים הזכאים לפנסיה תקציבית בדוחות המשרד נקבע לכ- 20.83% מעלות השכר הפנסיוני השנתי.

באור 13 - הפרשה לתביעות משפטיות

המשרד מהווה צד בתביעות אזרחיות שונות המוגשות נגדו, אשר בחלקן עשויות להסתיים בפשרות או בפסקי דין נגד המשרד אשר עשויים לחייבו במתן פיצוי כספי. ההליך השיפוטי עשוי לעיתים להימשך על פני מספר תקופות חשבונאיות, כאשר לאורך התקופה, אומדן הסכום שבו יחויב המשרד יכול להשתנות. הנהלת המשרד ויועציו המשפטיים, העריכו כי צפוי שחלק מתביעות אלה יגרמו למחויבות המשרד וכי קיים אומדן מהימן של סכום המחויבות.

כנגד המשרד הוגשו מספר תביעות משפטיות הנובעות ממהלך הפעילות הרגיל בסכום כולל של כ- 51 מליוני ש"ח. בגין התביעות האמורות נערכו הפרשות בסך של כ- 12 מליוני ש"ח. לדעת הנהלת המשרד המסתמכת על חוות דעת של יועציו המשפטיים, ההפרשות הקיימות בספרים מספיקות לכיסוי ההפסדים הצפויים בגין התביעות האמורות.

כנגד מספר גורמים, והמשרד ביניהם, הוגשו בקשות לאישור תביעות כתובענות ייצוגית בסכום כולל של כ- 294 מליוני ש"ח. בגין התביעות האמורות נערכו הפרשות בסך של כ- 840 אלפי ש"ח. לדעת הנהלת המשרד המסתמכת על חוות דעת של יועציו המשפטיים, ההפרשות הקיימות בספרים מספיקות לכיסוי ההפסדים הצפויים בגין התביעות האמורות.

כנגד המשרד הוגשו מספר תביעות משפטיות הנובעות ממהלך הפעילות הרגיל בסכום כולל של כ- 23 מליוני ש"ח. הנהלת המשרד, בהסתמך על יועציה המשפטיים, מעריכה כי סיכויי התביעות קלושים או שלמשרד טענות הגנה טובות כנגד התביעות. לאור האמור לעיל, המשרד לא כלל בספרים הפרשה בגין התביעות האמורות.

בנוסף, הוגשו כנגד המשרד תביעות משפטיות הנובעות ממהלך הפעילות הרגיל בסכום כולל של כ- 156 מליוני ש"ח. לדעת הנהלת המשרד, בהסתמך על יועציה המשפטיים, אין ביכולתה להעריך את סיכוייהן בשלב זה, לפיכך לא נכללה הפרשה בספרים בגינן.

באור 14 - הכנסות מאגרות

הרכב:

**לשנה שהסתיימה ביום
31 בדצמבר**

2018	2019
אלפי ש"ח	
258,106	326,683
112,496	113,962
87,952	91,427
61,656	60,223
105,758	107,019
625,968	699,314

אגרות מרשם החברות והשותפויות
אגרות מרשום הפטנטים
אגרות מרישום והסדר מקרקעין
אגרות מרשם המשכונות
אגרות אחרות

האגרות השנתיות של רשם החברות והשותפויות נרשמות על בסיס צבירה. רישומן של אגרות אלה נעשה על בסיס אומדן אשר הינו בעל מרכיב של אי וודאות (ראה באור 4). ההכנסות מיתר האגרות נרשמות ברובן בעת גבייתן (קרי על בסיס מזומן) ולא על בסיס צבירה.

להערכת הנהלת המשרד, סכום ההכנסות לקבל בגין אגרות אשר לא נרשמו בספרי המשרד על בסיס צבירה לתאריכי הדיווח (עקב רישומן על בסיס מזומן), אינו מהותי בהתייחס לדוחות הכספיים של המשרד.

באור 15 - הכנסות מהעברות

הרכב:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	
אלפי ש"ח		
89,700	103,360	תקבולים מהאפוטרופוס הכללי
17,050	17,960	החזר הוצאות משפט
51	130	תקבולים בגין עזבונו
-	216	הכנסות מהשתתפות ברכישת רכבים
<u>106,801</u>	<u>121,666</u>	

באור 16 - הכנסות אחרות

הרכב:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	
אלפי ש"ח		
29,357	-	עודפי האפוטרופוס הכללי
1,110	-	חלק המדינה בתביעות משפטיות של היחידה למיקור חוץ
317	588	השתתפות זכאים לייצוג מתוקף חוק הסיוע המשפטי
<u>30,784</u>	<u>588</u>	

באור 17 - הכנסות מעסקאות חליפין

כוללות בעיקר הכנסות משירותי שומת מקרקעין על ידי השמאי הממשלתי ומביצוע השתלמויות על ידי המכון להשתלמות פרקליטים.

באור 18 - שכר עבודה והטבות לעובדים

א. הרכב:

**לשנה שהסתיימה ביום
31 בדצמבר**

2018	2019
אלפי ש"ח	
1,138,395	1,200,633
21,813	21,525
18,312	16,573
7,193	5,708
<u>1,185,713</u>	<u>1,244,439</u>

שכר עבודה
הוצאות בגין פנסיה תקציבית
הוצאות בגין סיום יחסי עובד מעביד
הוצאות בגין פרישת עובדים

ב. להלן פרטים לגבי אוכלוסית העובדים במשרד על פי הדירוגים השונים:

31 בדצמבר

2018	2019
עובדים	
1,234	1,266
1,214	1,176
757	726
643	670
502	584
130	145
92	90
78	85
63	62
<u>154</u>	<u>180</u>
<u>4,867</u>	<u>4,984</u>

פרקליטים וסגורים ציבוריים
מתמחים וסטודנטים
מינהלי
מח"ר ואקדמאים
משפטנים, יועצים משפטיים והשירות המשפטי
בוחני פטנטים
עובדים בכירים
כלכלנים
מוקבלים לשופטים ונושאי משרה שיפוטית (קאדים)
אחרים

ההטבות להן זכאים העובדים כוללות בין השאר: ביגוד, הבראה, מענק יובל, ספרות מקצועית, דמי חבר לאגודות השונות בהתאם לדירוג, החזר שכר לימוד והשתלמויות, פרס המשרד/ עובד מצטיין.

באור 19 - תמיכות

א. הרכב:

לשנה שהסתיימה ביום
31 בדצמבר

2018	2019
אלפי ש"ח	
* 320,849	357,309
(42,454)	(45,000)
19,336	19,151
551	630
<u>298,282</u>	<u>332,090</u>

זכאויות ברוטו (ב. להלן)

בניכוי - השתתפות המוסד לביטוח לאומי

תמיכות לאפוטרופוסים מקצועיים (ג. להלן)

אחרות (ד. להלן)

ב. הסעיף כולל רק את העלויות בגין תשלום לעורכי דין חיצוניים. עלויות בגין שכר עובדי המשרד הפועלים בתחום התמיכות, נכללות בבאור 18א' - שכר עבודה והטבות לעובדים. עלויות בגין שכר דירה והוצאות אחרות הקשורות באותה פעילות נכללות בבאור - 21 הנהלה וכלליות.

ג. החל משנת, 2016 המשרד בחר להגן על אוכלוסיית חסרי האמצעים הנזקקים לשירותי אפוטרופוסות על ידי חלוקת תמיכות לאפוטרופוסים מקצועיים הנותנים שירותים לחסרי אמצעים. התמיכות חולקו ל-7 אפוטרופוסים מקצועיים עבור טיפול בכ- 3,000 חסרי אמצעים. התשלום לכל תאגיד חושב לפי מספר חסרי האמצעים שקיבלו שירותי אפוטרופוסות מאותו תאגיד ואופי האפוטרופוסות.

ד. המשרד גיבש מבחני תמיכה בבתי דין לממונות הדנים על פי המשפט העברי, המהווים פורום חלופי ליישוב סכסוכים אזרחים-עסקיים באמצעות יישום המשפט העברי וזאת במטרה לקדם את המשפט העברי כיסוד לחקיקה ולפסיקה על פי סדר חוקי מדינת ישראל. תמיכות אלה חולקו לראשונה בשנת 2018.

* סווג מחדש.

באור 20 - הוצאות תפעוליות

א. הרכב:

לשנה שהסתיימה ביום
31 בדצמבר

*2018	2019
אלפי ש"ח	
201,114	191,726
58,915	73,760
804	3,080
145,438	129,175
42,865	49,240
<u>449,136</u>	<u>446,981</u>

תפעול ותחזוקה (ב. להלן)

פחת והפחתות

שכירות וחכירה

תחזוקה מחשוב וציוד (ג. להלן)

הוצאות ייעוץ תפעוליות

* סווג מחדש.

באור 20 - הוצאות תפעוליות (המשך)

ב. הוצאות תפעול ותחזוקה:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2018	2019
אלפי ש"ח	
57,055	52,264
44,032	44,332
25,455	23,045
11,244	10,582
9,122	9,167
8,312	8,795
5,605	5,212
16,840	15,391
23,449	22,938
<u>201,114</u>	<u>191,726</u>

שמירה ואבטחה
תחזוקת מבנים
ארנונה ומים
ניקיון
קבלני משנה
חשמל ואנרגיה
תחזוקת רכבים
הוצאות תחזוקה אחרות
הוצאות תפעול אחרות

ג. תחזוקת מחשוב וציוד:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2018	2019
אלפי ש"ח	
91,142	67,548
25,152	30,722
28,929	30,461
215	444
<u>145,438</u>	<u>129,175</u>

הוצאות שכר עובדי מחשוב
תחזוקת תוכנה
תחזוקת חומרה
תחזוקת תקשורת

באור 21 - הוצאות הנהלה וכלליות

א. הרכב:

לשנה שהסתיימה ביום
31 בדצמבר

2018*	2019
אלפי ש"ח	
84,764	88,378
10,529	17,468
53,989	57,604
8,625	8,483
(930)	2,908
<u>156,977</u>	<u>174,841</u>

שכירות מבנים וציוד (ב. להלן)

ייעוץ מקצועי

משרדיות

הדרכה והשתלמויות

משפטיות (התאמת הפרשה)

ב. מבני המשרדים בהם פועל המשרד, מוכתרים בחכירה תפעולית ממינהל הדיור הממשלתי. בהתאם להוראת תכ"ס 2.2.19 חיובי מינהל הדיור הממשלתי בגין דמי השתתפות נרשמו כהוצאה שוטפת בספרי המשרד בתקופת החיוב.

* סווג מחדש.

באור 22 - אירועים לאחר תאריך הדוח על המצב הכספי

בסוף שנת 2019 התפרץ נגיף הקורונה (COVID-19) בסין והחל להתפשט למדינות נוספות רבות בעולם, כולל ישראל. ביום 11 במרץ 2020 ארגון הבריאות העולמי הכריז על התפרצות נגיף הקורונה כמגיפה עולמית. מגיפה זו הביאה, מתחילת שנת 2020 ועד למועד אישור הדוחות הכספיים, לירידה בהיקפי הפעילות הכלכלית באזורים רבים בעולם, כולל בישראל. המדינה ומשרדי הממשלה עוקבים באופן שוטף אחר ההתפתחויות בארץ ובעולם בהקשר זה, בשים לב להנחיות הממשלה המתפרסמות מעת לעת, ובוחנים את השפעות התפשטות הנגיף במישורים שונים מעבר למישור הבריאותי, לרבות במישור הכלכלי, החברתי והארגוני.

להתפשטות נגיף הקורונה בישראל צפויות להיות השלכות רוחביות על פעילותה הכלכלית של המדינה, העשויות להשפיע על תקציב ופעילות כלל משרדי הממשלה.

בהיבט הפעילות של המשרד, נבחנות השלכות התפשטות נגיף הקורונה על יכולת המשרד לעמוד ביעדים שהוגדרו עבורו.

במישור הארגוני, לאור אישור התקנות לשעת חירום וההנחיות הנגזרות מהן, חל צמצום משמעותי בכוח האדם אשר עובד במשרדים השונים. חלק מכוח האדם שעובד מגיע למשרדים וחלקו עבר למתכונת של עבודה מהבית.

נכון למועד אישור הדוחות הכספיים, אין ביכולת המשרד להעריך ולכמת באופן מהימן את השפעות המשך התפשטות נגיף הקורונה על דוחותיו הכספיים. להערכת המשרד, מאחר ומדובר באירוע משמעותי ומתפתח, להמשך התפשטות הנגיף או בלימתו עשויות להיות השפעות נוספות, לרבות השפעות מהותיות, בהיבטים האמורים לעיל ואף בהיבטים נוספים.

שינויים בחוק התקציב לשנת 2019 (נטו) (באלפי ש"ח)

השינוי נטו	הפחתה	הגדלה	תקציב על שינויו	תקציב מקורי
386,644	(92,971)	479,615	2,038,947	1,652,303

דוח התאמת הגרעון התקציבי לגרעון חשבונאי (באלפי ש"ח)

לשנה
שהסתיימה
ביום
31 בדצמבר
2019

(1,426,675)

ביצוע תקציב, נטו

1,333,627

הכנסות (הוצאות) שאינן מקבלות ביטוי בתקציב

(73,761)

רכוש קבוע - הוצאות פחת והפסדי הון

152,307

רכוש קבוע - רכישות השנה

(11,332)

זיכויים נטו שטרם שולמו או נגבו

717

חיובים וזיכויים שאינם נרשמים בדוח רווח והפסד

(2)

התאמות אחרות

1,401,556

(25,119)

גרעון חשבונאי, נטו